PANYAPAT
ปัญญาพัฒน์

JSDP
Journal of Spatial Development and Policy
https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JSDP/index

Research Article

Factors Affecting the Efficiency of Public Policies of Local Administrative Organizations in Nakhon Phanom Province

Nattawut Phimphan[1] and Apikanittha Nalao[2*]

[1] *Students of the Master of Public Administration Program, Nakhon Phanom University, Thailand*

[2] *Lecturer in the Master of Public Administration Program, Nakhon Phanom University, Thailand*

* *Corresponding author. E-mail: apikanittha@npu.ac.th*

ABSTRACT

The purposes of this research were to (1) study the levels of public policy factors and the levels of public policy efficiency in local administrative organizations, (2) investigate the factors affecting the public policy efficiency of local administrative organizations, and (3) explore guidelines for developing the public policy efficiency of local administrative organizations. This study employed a mixed-methods research design. The quantitative sample consisted of 337 personnel from local administrative organizations, with the sample size determined using Taro Yamane's formula and the participants selected through stratified random sampling. For the qualitative research, purposive sampling was used to select 12 key informants for in-depth interviews, including executives, civil servants, subdistrict headmen (Kamnan), village headmen, and community representatives. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.989. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, correlation coefficients, and multiple regression analysis. The results indicated that (1) the levels of public policy factors and the overall level of public policy efficiency in local administrative organizations were high; (2) budget factors (β = .292), leadership factors (β = .048), management factors (β = .028), and public participation factors (β = .027) significantly affected the public policy efficiency of local administrative organizations at the .001 level of statistical significance; and (3) the guidelines for developing the public policy efficiency of local administrative organizations suggested that emphasis should be placed on area-based strategic planning, ensuring that policy implementation aligns with designated plans and timelines, and regularly reporting performance outcomes to the public. Furthermore, attention should be directed toward encouraging public participation, adopting digital technologies, and enhancing personnel capacity to sustainably address community needs. Additionally, budget management, as well as the utilization of human resources, materials, and equipment, should be optimized to ensure cost-effectiveness. This will ensure that public service delivery responds to community needs in a prompt, targeted, sustainable, transparent, and accountable manner.

Keywords: Factors, Efficiency, Public Policies, Local Administrative Organization

Received: 25 June 2026;
Revised: 29 September 2026;
Accepted: 18 October 2026

© 2026 JSDP: Journal of Spatial Development and Policy
ISSN: 2985-220X (Online)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดนครพนม

ณัฐวุฒิ พิมพ์พันธุ์[1] และ อภิกนิษฐา นาเลาห์[2*]

[1] *นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ประเทศไทย*

[2] *อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ประเทศไทย*

* *Corresponding author. E-mail: apikanittha@npu.ac.th*

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับปัจจัยทางนโยบายสาธารณะและระดับประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของของทาโร่ ยามาเน่ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 337 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และตัวแทนประชาชน เลือกโดยวิธีการแบบเจาะจง ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.989 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับปัจจัยทางนโยบายสาธารณะ และระดับประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ปัจจัยด้านงบประมาณ (β = .292) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (β = .048) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (β = .028) และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (β = .027) มีส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (3) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มุ่งเน้นการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ตอบโจทย์พื้นที่ โดยการดำเนินงานตามนโยบายเป็นไปตามแผนงาน และกรอบเวลาที่กำหนดมีการรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ ควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างยั่งยืน ควรมุ่งเน้นการบริหารจัดการงบประมาณ การใช้ทรัพยากรบุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ให้คุ้มค่าสูงสุด เพื่อให้การบริการสาธารณะตอบโจทย์ความต้องการของชุมชน รวดเร็ว ตรงจุด ยั่งยืน โปร่งใส และตรวจสอบได้

คำสำคัญ: ปัจจัย, ประสิทธิภาพ, นโยบายสาธารณะ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

© 2026 JSDP: Journal of Spatial Development and Policy

บทนำ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ดำเนินนโยบายสาธารณะสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศคือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ด้านความมั่นคง 2) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรพยากรมนุษย์ 4) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และ 5) ด้านการสรางการเติบโตบนคณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 6) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) จังหวัดนครพนม แบ่งเขตการปกครองเป็น 12 อำเภอ 99 ตำบล 1,128 หมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 21 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 81 แห่ง รวมเป็น 104 แห่ง ซึ่งแต่ละองค์กรมีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำและดำเนินนโยบายสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่บริการสาธารณะ

ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว 5) ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม 6) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองมีอิสระในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น บุคคลสำคัญที่เป็นผู้บริหารให้เป็นไปตามแนวทางคือผู้บริหาร และบุคลากรมรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การดำเนินการนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนมยังพบว่าปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เช่น ข้อจำกัดด้านงบประมาณ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ระบบการบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสม การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครพนม, 2568)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม มีความแตกต่างกันในระดับประสิทธิภาพการดำเนินนโยบายสาธารณะ บางองค์กรสามารถดำเนินนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาของพื้นที่ในขณะที่บางองค์กรยังคงประสบปัญหาในการดำเนินนโยบายให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ความแตกต่างนี้น่าจะเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินนโยบายสาธารณะกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงมีการกำหนดระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของการ “ประเมินมาตรฐานการปฏิบัติราชการและนิเทศองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตั้งแต่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา และพัฒนาวิธีการรูปแบบหลักเกณฑ์และมาตรฐานการประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเดิมกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรียกกันว่า "การประเมิน Core Team " ในปี พ.ศ. 2558 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เปลี่ยนชื่อเครื่องมือ การประเมินนี้ว่า การประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) เพื่อให้ทั้งส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคคลทั่วไปทราบว่าการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานภาครัฐทุกแห่ง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) มีมาตรฐานขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกันทั้งประเทศ ประชาชนสามารถได้รับบริการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งทราบสถานะของตนเอง เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานต่อไปโดยไม่หยุดนิ่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ตะหนัก และเห็นความสำคัญของการดำเนินนโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นภารกิจหลักและตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องกระทำ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ซึ่งผลของการศึกษาในครั้งนี้จะใช้เป็นข้อมูลในพัฒนาการดำเนินนโยาบายสาธารณะต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ให้มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

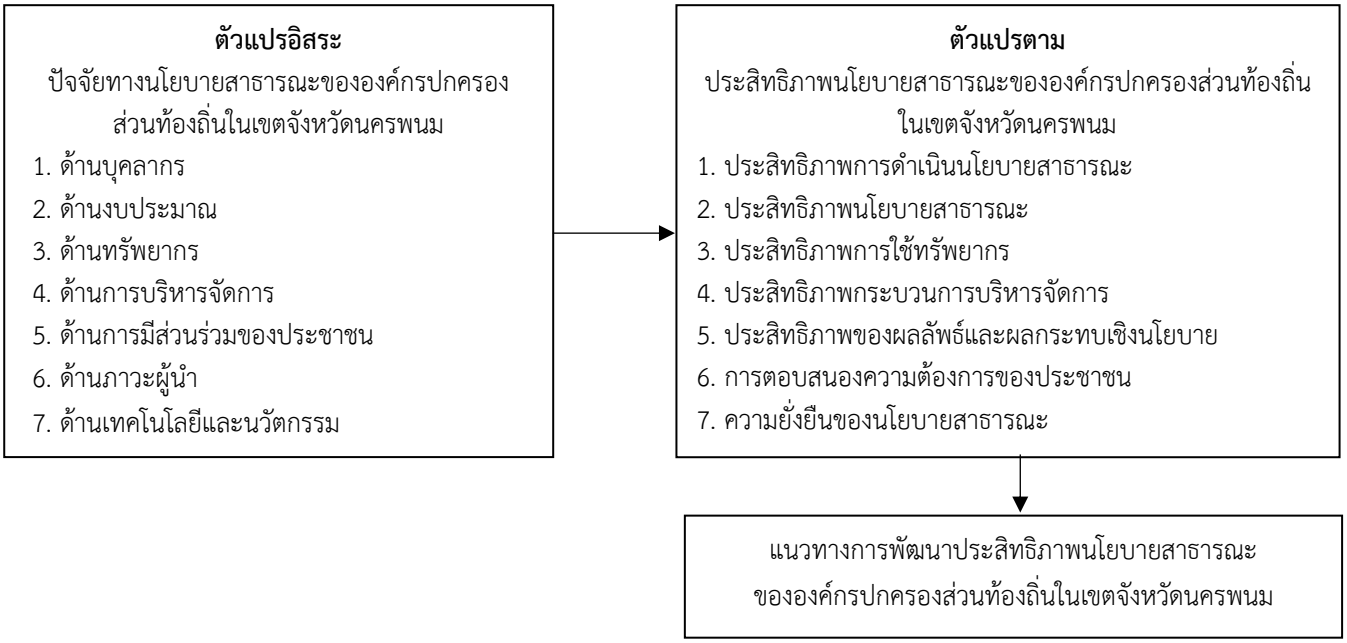
1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางนโยบายสาธารณะ และระดับประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ผู้ศึกษานำทฤษฎีสามด้านหลักของระบบบริหาร (Three Ms: Man, Money, Material) หรือแนวคิดเรื่องทฤษฎีทรัพยากร (Resource-Based View - RBV) ของ Barney (1991) ที่เน้นย้ำว่า ทรัพยากรภายในองค์กรทั้งคน

เงิน และสิ่งของ เป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายให้ประสบความสำเร็จ ทฤษฎีการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management - NPM) ของ Hood (1991) และแนวคิด POSDCORB ของ Gulick & Urwick (1937) ที่อธิบายถึงกระบวนการจัดวางระบบงาน การวางแผน และการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) และทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ของ Arnstein (1969) ที่ระบุว่าการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนร่วมคิด ร่วมทำ เป็นปัจจัยหนุนให้เกิดความโปร่งใสและความสำเร็จในระดับท้องถิ่น ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ของ Bass (1985) หรือภาวะผู้นำในภาครัฐ (Public Leadership) ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการตัดสินใจนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับท้องถิ่น และ แนวคิดรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) หรือ ทฤษฎีการยอมรับและเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model - TAM) ของ Davis (1989) ที่ระบุว่าการประยุกต์ใช้นวัตกรรมสมัยใหม่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถและความรวดเร็วในการบริการสาธารณะ นำมาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดตัวแปรอิสระ ของการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรตามทั้ง 7 ข้อ คือตัวชี้วัด “ประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะ” ซึ่งสอดคล้องกับวรรณกรรมด้านการประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) และประสิทธิผลองค์กร:ประสิทธิภาพการดำเนินงาน การใช้ทรัพยากร และกระบวนการบริหารจัดการ ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) ของ Easton (1965) ที่มองนโยบายเป็นกระบวนการ Input-Process-Output โดยเน้นเรื่องความคุ้มค่า (Efficiency) ในการเปลี่ยนทรัพยากรเป็นผลผลิตประสิทธิภาพภาพรวม ผลลัพธ์และผลกระทบเชิงนโยบาย โมเดลการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation Model) ของ Van Meter & Van Horn (1975) และ Sabatier & Mazmanian (1980) ที่เน้นวัดผลสัมฤทธิ์ (Effectiveness) และผลกระทบ (Impact) ที่เกิดขึ้นจริงกับกลุ่มเป้าหมายการตอบสนองความต้องการของประชาชน และความยั่งยืน แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service - NPS) ของ Denhardt & Denhardt (2000) ที่เน้นว่าเกณฑ์สูงสุดของการวัดผลนโยบายรัฐคือ "การตอบสนองและรับใช้ประชาชน" (Responsiveness) รวมถึงแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งเป็นการวิธีวิจัยแบบผสานวิธี โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากรได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ทั้งหมด 104 แห่ง จำนวน 2,110 คน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครพนม, 2568)

1.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ทั้งหมด 104 แห่ง จำนวน 337 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (วนิดา วาดีเจริญ และคณะ, 2560)

1.3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในงานวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และตัวแทนประชาชน จำนวน 12 คน โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1.1การพัฒนาแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหา ตลอดจนไปถึงความชัดเจนและการใช้ภาษาที่เหมาะสมของข้อคำถาม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม

2.1.2 แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00

2.1.3 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนและนำแบบสอบถามที่ได้จากการทดสอบ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น 0.989

2.2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองมีขั้นตอนในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 พัฒนาเครื่องมือให้มีความครอบคลุมตัวแปรและวัตถุประสงค์ โดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง(Item Objective Congruence Index = IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.80 ขึ้นไป ผลการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2.2 หลังจากนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงและแก้ไข เพื่อให้ได้เครื่องมือการวิจัยที่มีความสมบูรณ์และสามารถเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพได้ตรงตามวัตถุประสงค์และนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านทรัพยากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านภาวะผู้นำ และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมาก

3.2 ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านทรัพยากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านภาวะผู้นำ และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ

4.1.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อเก็บข้อมูลศึกษา ถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกเทศเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดนครพนม ทั้งหมด 104 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากข้อราชการในสังกัด และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองลงพื้นที่ด้วยตนเอง

4.1.2 ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวณผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 การเก็บข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 12 คน โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกดำเนินการแบบตัวต่อตัว โดยบันทึกเสียง โดยขออนุญาตบันทึกเสียงจากผู้ให้ข้อมูลและการให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

5.1.1 สถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

5.1.2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ ใช้สถิติเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญและใช้ค่าดัชนีระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

5.1.3. วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม โยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1.4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลตลอดระยะเวลาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแนวทางการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ โดยใช้เทคนิควิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง โดยใช้การเขียนเชิงพรรณนาจากการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

จากการวิจัย พบว่า

1. ระดับปัจจัยทางนโยบายสาธารณะและระดับประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัยทางนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านที่	ปัจจัยทางนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านบุคลากร	4.21	.560	มาก
2	ด้านงบประมาณ	4.32	.536	มาก
3	ด้านทรัพยากร	4.33	.573	มาก
4	ด้านการบริหารจัดการ	4.20	.511	มาก
5	ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	4.36	.525	มาก
6	ด้านภาวะผู้นำ	4.26	.542	มาก
7	ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม	4.24	.507	มาก
รวม		**4.27**	**.537**	**มาก**

1.1 ระดับปัจจัยทางนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = *4.27, S.D.=.537*) (ตามตารางที่ 1) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ($\bar{X}$ = *4.36, S.D.=.525*) ด้านทรัพยากร ($\bar{X}$ = *4.33, S.D.=.573*) ด้านงบประมาณ ($\bar{X}$ = *4.32, S.D.=.536*) ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X}$ = *4.26, S.D.=.542*) ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ($\bar{X}$ = *4.24, S.D.=.507*) ด้านบุคลากร ($\bar{X}$ = *4.21, S.D.=.560*) และด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X}$ = *4.20, S.D.=.511*) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านที่	ประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	*S.D.*	แปลผล
1	ประสิทธิภาพการดำเนินนโยบายสาธารณะ	*4.34*	*.520*	มาก
2	ประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะ	*4.27*	*.461*	มาก
3	ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร	*4.27*	*.557*	มาก
4	ประสิทธิภาพกระบวนการบริหารจัดการ	*4.07*	*.689*	มาก
5	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์และผลกระทบเชิงนโยบาย	*4.04*	*.723*	มาก
6	การตอบสนองความต้องการของประชาชน	*4.14*	*.686*	มาก
7	ความยั่งยืนของนโยบายสาธารณะ	*4.54*	*.489*	มากที่สุด
รวม		***4.24***	***.590***	**มาก**

1.2 ระดับประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = *4.24, S.D.=.590*) (ตามตารางที่ 2) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ความยั่งยืนของนโยบายสาธารณะ ($\bar{X}$ = *4.54, S.D.=.489*) และอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ประสิทธิภาพการดำเนินนโยบายสาธารณะ ($\bar{X}$ = *4.34, S.D.=.520*) ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร ($\bar{X}$ = 4.27, S.D.=.557) และประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะ ($\bar{X}$ = *4.27, S.D.=.461*) การตอบสนองความต้องการของประชาชน ($\bar{X}$ = *4.14, S.D.=.686*) ประสิทธิภาพกระบวนการบริหารจัดการ ($\bar{X}$ = *4.07, S.D.=.689*) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์และผลกระทบเชิงนโยบาย ($\bar{X}$ = *4.04, S.D.=.723*)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficient		Standardized Coefficient	*t*	*Sig F*
	b	*SE*	β		
ค่าคงที่	*3.100*	*.456*		*6.797*	*.000***
ปัจจัยด้านบุคลากร	*0.52*	*.036*	*.078*	*1.451*	*.148*
ปัจจัยด้านงบประมาณ	*.234*	*.043*	*.292*	*5.474*	*.000***
ปัจจัยด้านทรัพยากร	*.042*	*.047*	*.053*	*.898*	*.070*
ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ	*.025*	*.053*	*.028*	*.461*	*.005**
ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	*.031*	*.044*	*.027*	*.703*	*.023**
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	*.039*	*.047*	*.048*	*.835*	*.005**
ปัจจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม	*.032*	*.059*	*.033*	*.540*	*.589*
R = .611, Adjusted R^2 = .592, F-Value = 57.111, Sig F= 0.001					

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อตรวจสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม พบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณ (B = .234, β = .292, Sig. = .000) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (B = .039, β = .048, Sig. = .005) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (B = .025, β = .028, Sig. = .005) และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (B = .031, β = .027, Sig. = .023) มีส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในขณะที่ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม (Adjusted R^2 = .592) แสดงว่าปัจจัยทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 59.20 ขณะที่อีกร้อยละ 40.80 มาจากปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้ศึกษา

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1. ปัจจัยด้านบุคลากร มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ปฏิเสธสมมติฐาน (Beta = .078, Sig.= .148)

2. ปัจจัยด้านงบประมาณ มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ยอมรับสมมติฐาน (Beta = .292, Sig.= .000)

3. ปัจจัยด้านทรัพยากร มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ปฏิเสธสมมติฐาน (Beta = .053, Sig.= .070)

4. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการมีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ยอมรับสมมติฐาน (Beta = .028, Sig.= .005)

5. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ยอมรับสมมติฐาน (Beta = .027, Sig.= .023)

6. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ยอมรับสมมติฐาน (Beta = .048, Sig.= .005)

7. ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมไม่มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ปฏิเสธสมมติฐาน (Beta = .033, Sig.= .589)

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 การกำหนดนโยบายบนฐานข้อมูลและการมีส่วนร่วม (Data-Driven & Participatory Policy) โดยยึดความต้องการของชุมชนเป็นหลัก ออกแบบการบริการสาธารณะที่ตอบโจทย์ปัญหาแท้จริงของคนในท้องถิ่น ดึงภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจนโยบายทุกขั้นตอน และขับเคลื่อนด้วยข้อมูลจริง เลิกใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา แต่ใช้การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกในพื้นที่เพื่อกำหนดทิศทางนโยบาย

3.2 การบริหารจัดการทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Resource Management) โดยจัดสรรงบประมาณคุ้มค่า มีการวางแผนการคลังและงบประมาณแผ่นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ลดความสิ้นเปลือง บริหารจัดการบุคลากรท้องถิ่นและวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้ทำงานได้เต็มศักยภาพและตรงจุด และนำระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในกระบวนการบริหารจัดการนโยบาย เพื่อเพิ่มความรวดเร็ว แม่นยำ และสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนในระยะยาว

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล การจัดหาทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ บุคลากรมีความสามารถ มีการทำงานเป็นทีมและประสานงานระหว่างหน่วยงานได้ดี และประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ และตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีระบบการเบิกจ่ายงบประมาณมีความรวดเร็วและไม่ซับซ้อน มีความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม มีการพัฒนาศักยภาพในการให้บริการสาธารณะที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและการตอบสนองความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับ เรียวฤดี รันศรี (2565) ที่พบว่า ระดับปัจจัยทางการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

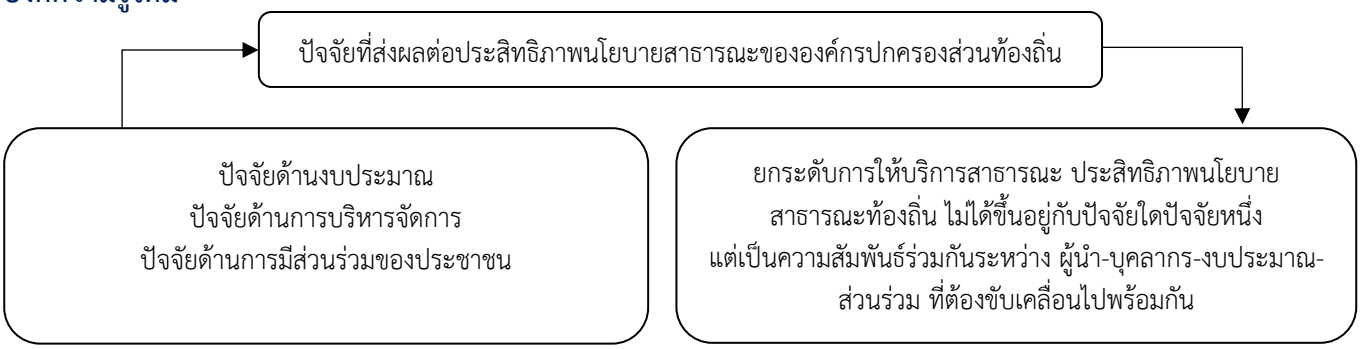
2. ระดับประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ต้องมีการผ่านการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการติดตาม ยกระดับ และพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยกำหนดเกณฑ์ผ่านผลการประเมินเฉลี่ย 5 ด้าน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 เพื่อยกระดับบริการสาธารณะสู่มาตรฐานสากล ดังนั้นทุกองค์กรจึงต้องมีการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจ หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ กระบวนการดำเนินงานมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ นโยบายสาธารณะมีความสอดคล้องกับนโยบายระดับชาติและระดับจังหวัดและมีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่ โดยผู้บริหารมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนให้นโยบายสาธารณะสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นนที่ได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับ วีรศักดิ์ หะติง และคณะ (2567) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรียวฤดี รันศรี (2565) พบว่า ระดับประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณ (β = .292) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (β = .048) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (β = .028) และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (β = .027) ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 อาจเป็นเพราะปัจจัยด้านงบประมาณ เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริงจะช่วยให้ท้องถิ่นดำเนินโครงการบริการสาธารณะต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น ปัจจัยด้านภาวะ ผู้นำองค์กรมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ การตัดสินใจ และสร้างแรงจูงใจในการทำงานเพื่อขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากร การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์การ ตลอดจนการนำเทคโนโลยีมาใช้ล้วนส่งผลต่อคุณภาพของนโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับ วีรศักดิ์ หะติง และคณะ (2567) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครพนม ประกอบด้วย ด้านความสามารถของบุคลากร ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยปัจจัยด้านความสามารถของบุคลากรส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครพนมมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครพนมได้ร้อยละ 67.30

4. แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม ควรเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้ข้อมูลจริงในการกำหดนโยบาย เพื่อให้การบริการสาธารณะสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนการบริหารจัดการงบประมาณ การใช้ทรัพยากรบุคลากร และวัสดุ

อุปกรณ์ให้คุ้มค่า นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการนโยบาย เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างยั่งยืน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื่องจากท้องถิ่นเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพจึงต้องแก้ปัญหาให้ตรงจุด ลดความซ้ำซ้อน และบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี (2566) ที่พบว่า นโยบายสาธารณะท้องถิ่นมีลักษณะเฉพาะตามบริบทของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารนโยบายจึงควรยึดความต้องการของประชาชนเป็นหลักตามหลักการกระจายอำนาจ เพื่อลดการกำหนดนโยบายซ้ำซ้อนที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคควรมีบทบาทสนับสนุนภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยปราศจากการบังคับบัญชาหรือสั่งการที่ไม่มีกฎหมายรองรับ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมสะท้อนปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไข ตลอดจนส่งเสริมกลไกการเข้าถึงการบริหารนโยบาย การมีส่วนร่วมในการประเมินและตรวจสอบนโยบาย และเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนสามารถติดตามความก้าวหน้าของนโยบายสาธารณะท้องถิ่นได้อย่างสะดวกและยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา คลังสิน (2565) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนมไว้เป็นประเด็นสำคัญได้ 4 ด้านหลัก ดังนี้ 1) การเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ให้ความสำคัญกับการทำประชาคมและเปิดโอกาสให้คนในชุมชนร่วมสะท้อนปัญหา ใช้ข้อมูลจริง (Evidence-based data) จากพื้นที่มาเป็นตัวตั้งในการกำหนดนโยบาย เพื่อให้โครงการและการบริการสาธารณะตอบสนองความต้องการที่ตรงจุดและยั่งยืน 2) การบริหารจัดการทรัพยากรที่จำกัดอย่างคุ้มค่า มุ่งเน้นการจัดการ งบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานของแต่ละแผนงาน เพื่อแก้ปัญหาภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณของท้องถิ่น 3) การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ปรับปรุงและขับเคลื่อนนโยบายโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการและการให้บริการสาธารณะเพื่อเพิ่มความรวดเร็วและแม่นยำในการตอบสนองประชาชน และ 4) การยึดหลักความใกล้ชิดและความคุ้มค่าสูงสุด ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า ท้องถิ่นคือหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ดังนั้น นโยบายสาธารณะที่ดีจึงต้องมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ที่ชุมชนได้รับ ประชาชนมีความพึงพอใจ และใช้ทรัพยากรทุกบาททุกสตางค์ให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้จากงานวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม มีกระบวนการงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Participatory Budgeting) การเปิดรับฟังและตัดสินใจโดยชุมชน ประสิทธิภาพของนโยบายสาธารณะจะสูงขึ้นเมื่อประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมจัดสรร และร่วมตรวจสอบงบประมาณ ช่วยลดความขัดแย้งเชิงนโยบาย กระบวนการนี้ช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดสรรงบประมาณได้ตรงใจสาธารณชน ลดการต่อต้าน และเพิ่มความร่วมมือในการนำนโยบายไปปฏิบัติ การบริหารงานด้วยความถูกต้อง เที่ยงธรรม และปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างเป็นธรรม การใช้ทรัพยากรและงบประมาณที่มีจำกัดในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ความมุ่งมั่นพร้อมรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจและการดำเนินนโยบาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ระดับปัจจัยทางนโยบายสาธารณะและประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาในเชิงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) พบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณมีอิทธิพลสูงสุดต่อประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความสำเร็จของการขับเคลื่อนนโยบายท้องถิ่นขึ้นอยู่กับการจัดสรรและบริหารงบประมาณเป็นเสาหลักควบคู่ไปกับวิสัยทัศน์ของผู้นำและระบบการจัดการที่ดี

ในส่วนของแนวทางการขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะอย่างยั่งยืน สามารถสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาออกเป็น 3 มิติหลัก ดังนี้ (1) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์และผลสัมฤทธิ์ (Strategic & Output Management) มุ่งเน้นการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ตอบโจทย์บริบทพื้นที่จริง ดำเนินงานตามแผนงานและกรอบเวลาอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งสร้างระบบการรายงานผลต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอเพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (2) การพัฒนาขีดความสามารถและการมีส่วนร่วม (Capacity & Participation Building) เสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรท้องถิ่นและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ควบคู่ไปกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบาย เพื่อให้การบริการสาธารณะตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง (3) การบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (Resource Optimization) มุ่งเน้นการบริหารจัดการงบประมาณ บริหารกำลังคน และใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด เพื่อผลักดันให้การบริการสาธารณะมีความรวดเร็ว ตรงจุด และยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 นโยบายปฏิรูประบบการบริหารจัดการงบประมาณและการคลังท้องถิ่น การจัดสรรงบประมาณเชิงรุก (Strategic Budgeting) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรกำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณที่ยึดโยงกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่จริง (Area-based) มากกว่าการจัดสรรแบบเดิม เพื่อให้เม็ดเงินตรงกับความต้องการของชุมชน

1.2 นโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์และดิจิทัล ส่งเสริมให้ผู้บริหารท้องถิ่นใช้นโยบายที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-driven Policy) มีการกำหนดแผนงานและกรอบเวลาที่ชัดเจน วัดผลได้

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเน้นการพัฒนาผู้นำให้มีวิสัยทัศน์ เสริมสร้างสมรรถนะบุคลากร จัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอ สร้างโครงสร้างองค์กรที่คล่องตัว และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการนโยบายสาธารณะท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภท เช่น อบจ., เทศบาล, อบต. เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นข้อดี ข้อจำกัด และเงื่อนไขความสำเร็จที่แตกต่างกันไปในแต่ละโครงสร้างองค์กร

3.2 ควรนำผลการศึกษาด้านกระบวนการนโยบายและบริบทพื้นที่มาวิเคราะห์ร่วมกับตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อประเมินความคุ้มค่า ผลกระทบ และความสามารถในการส่งมอบบริการสาธารณะที่ตรงจุดและรวดเร็ว

3.3 ควรต่อยอดไปสู่การสร้างหรือจัดทำตัวแบบ (Model) นโยบายสาธารณะท้องถิ่น ที่มุ่งเน้นการสร้างกลไกการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพื่อเป็นต้นแบบหรือแนวทางมาตรฐานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ นำไปปรับใช้ให้ประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2558). *สรุปสาระสำคัญมาตรฐานการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2561.

เรียวฤดี รันศรี. (2565). *อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหาร ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม*. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).

วนิดา วาดีเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และ สมบัติ ทีฆทรัพย์. (2560). *ระเบียบวิธีวิจัย จากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

วีรศักดิ์ หะติง, จารุกัญญา อุดานนท์ และ กชกร เดชะคำภู. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครพนม. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 4*(3), 1070–1082.

สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครพนม. (2568). *ข้อมูลอัตรากำลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครพนม.* นครพนม: สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครพนม.

สุริยา คลังสิน. (2565). *แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครพนม* (รายงานผลการวิจัย). นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.

เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี. (2566). การบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 15*(1), 37-52.

Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of planners, 35*(4), 216-224.

Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of management, 17*(1), 99-120.

Bass, B.M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations*. New York: The Free Press

Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS quarterly, 13*, 319-340.

Denhardt, R. B., & Denhardt, J. V. (2000). The new public service: Serving rather than steering. *Public administration review, 60*(6), 549-559.

Easton, D. (1965). *A Systems Analysis of Political Life.* New York: John Wiley & Sons.

Gulick, L., & Urwick, L. (1937). *Papers on the science of administration*. New York: Institute of Public Administration.

Van Meter, D. S., & Van Horn, C. E. (1975). The policy implementation process: A conceptual framework. *Administration & society, 6*(4), 445-488.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An introductory analysis.* (3rd ed.). New York: Harper &Row.